

Masorah Role

1. Rabbi Shemuel Mirsky, *Rav Hai Gaon*

הימים היו ימי צמיחתו של המרכז היהודי החדש בספרד, אמנם תחילתו של זה היתה עוד בימי הבית השני ואולי עוד קודם לכן, אבל רק בסוף תקופת הגאונים גדל ונעשה לעומד ברשות עצמו. ומרכז זה היה ראשון למרכזי הגולה באירופה. עד אז היו ישובי היהודים בעיקרם באסיה ובאפריקה, פרט לרומי ולאיי יוון, שלכלל מרכזי גולה לא הגיעו.

ומאחר שתנאיו הגיאוגרפיים המדיניים והכלכליים של המרכז האירופי שונים היו מזה שבאסיה ובאפריקה, עמד מרכז זה לפני שאלה יסודית: היבנה גם הוא על אבני היסוד של היהדות הבבלית כדרך שזו נבנתה בשעתה על אבני השתיה דשף ויטיב לנהרדעא, או כי יצמח מתחתיו ויתפתח לפי תנאיו הוא? היתפוס התלמוד מקום בראש חינוכו של הדור הנולד בספרד כבבל, או כי יירשו לימודים אחרים את מקומו? שאלות אלו היו מרתתות על שפתי נגיד היהודים בספרד ר' שמואל, וזוהי תשובתו הברורה והתקיפה של רב האי כנגיד וכמצווה אליו: "וזה שאני מצווה את אדוננו הנגיד יחי' לעד, שלא יהיו עסקיך מחכמת ההגיון, שזו מדה קשה וגוררת עברה ואסרוה רז"ל, אבל יהא עסקיך תמיד בתלמוד ובדקדוקי השמועות ובפלפולי התורה, כמו שמתעסקים בכך הנאהבים והנעימים והנחמדים אלינו בני אלקירואן ובני ארצות המערב, ברוכים יהיו לשמים." והגאון מספר לנגיד כי גם לפני יהודי בבל עמדה שאלה זו לא פעם, וכי רבו השגושים והמחלקות וההוללות שנכנסו בעקבותיה ללב בני קדם. ושוב מעיד הגאון על עצמו את הקב"ה כי מרוב אהבה נעימה וידידות צרופה הוא כותב תשובה זו, וכי מפי הנסיון הוא יודע שלימוד התלמוד הוא שווה לכל נפש, לחכמים יוסיף חכמה ולבני העם הפשוט הכשרה נפשית לקבלת עול תורה ומצוות, וכל החושבים שלימוד אחר יכול לתפוס את מקומו אינם אלא תועים ומתעים.

Those days were the period of the growth of the new Jewish centre in Spain. In truth, this began back in the days of the second Beit haMikdash, and perhaps even earlier, but only at the end of the period of the Gaonim did it grow and become independent. And this centre was the first of the centres in the European diaspora; until then, the Jewish settlements were primarily in Asia and Africa, other than Rome and the Greek islands, which never became centres of the diaspora.

And because the geographic, political and financial conditions of the European centre were different from those in Asia and Africa, this centre faced a basic question: Should it also be built on the foundation stones of Babylonian Judaism as this one had been built in its day, on the foundation stones which shifted and settled in Neherdaa? Or should it grow and develop according to its own conditions? Should the Talmud hold a place at the forefront of the education of the generation born in Spain as in Bavel, or should other studies inherit its place? These questions shook the lips of Rabbi Shemuel, the *naggid* of Spanish Jewry, and this is the clear and powerful answer of Rav Hai, as a leader instructing him: And this that I instruct our master the *naggid*, may he live forever, that your involvement should not be in philosophy, which is a hard trait and it brings sin and our sages forbade it. But your involvement should always be in Talmud and in analysis of lessons and *pilpulim* of Torah, as are involved those who are beloved and pleasant to us, the sons of Kairouan and the sons of the western lands, may they be blessed to heaven. And the Gaon told the *naggid* that this question also stood before the Babylonian Jews more than once, and that many confusions and conflicts and worthless things had followed it into the hearts of those of the east. And the Gaon also called upon Gd to testify about himself that he wrote this response out of great love and tried and pure friendship, and that through experience he knew that Talmud study would be appropriate for all souls. For scholars it would add wisdom, and for the simple people it would provide spiritual preparation to receive the yoke of Torah and mitzvot. Anyone who thought that another subject could replace it were only misled and misleading.

A key Rosh HaShanah teshuvah of Rav Hai Gaon

2. The Torah's mitzvah of shofar blowing Tekiah-Teruah-Tekiah, Tekiah-Teruah-Tekiah, Tekiah-Teruah-Tekiah

- But is a "Teruah" this sound? ----- (a short gasping cry which we call "Teruah")
- Or is a "Teruah" this sound? - - - (a long groaning cry which we call "Shevarim")

3. Talmud, Rosh HaShanah 34a

In Caesaria, Rabbi Avahu enacted: Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah.

Q1: But what do you want? If the right sound is short gasping, do Tekiah-Teruah-Tekiah! And if the right sound is long groaning, do Tekiah-Shevarim-Tekiah!

A: He wasn't sure whether the right sound is long groaning or short gasping.

Q2: Rav Avira challenged: Perhaps it's gasping, and then the Shevarim interrupts between the Tekiah and the Teruah!

A: He also does Tekiah-Teruah-Tekiah.

Q3: Raveina challenged: Perhaps it's groaning, and then the Teruah interrupts between the Tekiah and the Shevarim!

A: He also does Tekiah-Shevarim-Tekiah.

Q4: Then what did Rabbi Avahu accomplish [with Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah]? They do both groaning and wailing!

A: He thought the right sound might be groaning and then gasping [Shevarim-Teruah].

Q5: Then do the opposite – Tekiah-Teruah-Shevarim-Tekiah – in case the right sound is gasping and then groaning!

A: When bad things happen to people, they tend to groan first, then gasp.

4. So Teruah could be:

----- (a short gasping cry which we call "Teruah")

- - - (a long groaning cry which we call "Shevarim")

- - ----- (a combination of long groaning and short gasping which we call "Shevarim-Teruah")

How we blow Shofar during Musaf			
Malchuyot	Tekiah-Shevarim-Tekiah	Tekiah-Teruah-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah
Zichronot	Tekiah-Shevarim-Tekiah	Tekiah-Teruah-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah
Shofarot	Tekiah-Shevarim-Tekiah	Tekiah-Teruah-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah

How the community that contacted Rav Hai Gaon blew shofar during Musaf			
Malchuyot	Tekiah-Shevarim-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Tekiah
Zichronot	Tekiah-Teruah-Tekiah	Tekiah-Teruah-Tekiah	Tekiah-Teruah-Tekiah
Shofarot	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah	Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah

5. The Question sent to Rav Hai Gaon (Otzar haGaonim, Teshuvot, Rosh HaShanah 34a), Part 1

ואי כוותי' עבדינן תשר"ת תש"ת ותר"ת במקום שלש חשובות, דהיינו שיתוקן א' מן הספקות שנסתפק בתרועה, אבל התשר"ת לבדו או התש"ת לבדו אינו כלום? והנה בתקענו במלכיות תשר"ת לבד או התש"ת לבד, נמצא שלא תקענו במלכיות כלל, וכן בזכרונות וכן בשופרות!...

Do we practice like [Rabbi Avahu], Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah, Tekiah-Shevarim-Tekiah, Tekiah-Teruah-Tekiah and they are considered to [collectively] replace 3, meaning that if we blow them all together they fix one case of doubt regarding the Teruah, but doing just Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah or Tekiah-Shevarim-Tekiah alone is nothing? Then when we blow [3 sets of] just Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah or just Tekiah-Shevarim-Tekiah or just Tekiah-Teruah-Tekiah for Malchiyot, then we haven't blown for Malchiyot at all! And the same for Zichronot and Shofarot!...

6. The Question sent to Rav Hai Gaon (Otzar haGaonim, Teshuvot, Rosh HaShanah 34a), Part 2

ועוד מקודם ר' אבהו מה היו עושין, והיא החובה של כל שנה ושנה ולא כן יתכן מימות נביאים הראשונים ועד ימות ר' אבהו שהניחו שנה א' בלא תקיעה! ואם החובה ידועה אצלם, מה תקן להם רבי אבהו, והתיקון לא יהא אלא על דבר שנסתפק ונתערבב. ואנו אומרים שלא יתכן להיות האמת בשני דרכים, אלא אם התרועה היא האמת הג' שברים אינם חשובים, ואם הג' שברים הם העקר התרועה לאו כלום היא.

Further: Before Rabbi Avahu, what did they do? This is an annual obligation, and it is not possible that from the time of the early Prophets to the time of Rabbi Avahu they went for a single year without blowing! And if the obligation was known to them, what did Rabbi Avahu enact for them? An enactment is only for that which has been uncertain and confused! And we say it is not possible for two paths to both be true; if Teruah is true, then Shevarim is nothing. And if Shevarim is right, then Teruah is nothing.

7. Rav Hai Gaon's Answer (Otzar haGaonim, Teshuvot, Rosh HaShanah 34a), Part 1

הדבר שאנו יוצאין מידי חובותינו ועושין בו רצון יוצרנו נכון הוא וברור בידינו...

מנין אנו יודעים כי יש עלינו מצוה לתקוע ביום זה? ועקר התורה הכתובה מנין אנו יודעים כי היא תורת משה שכתבה מפי הגבורה, אלא מפי עם ישראל, הנה אלו המעידים עליה גם הם מעידים כי במעשה יצאנו ידי חובותינו וכי כן העתיקו בקבלה מפי הנביאים הלכה למשה מסיני. ודברי הרבים הוא המוכיח על כל משנה ועל כל גמרא, ויותר מכל ראיה מזה פוק חזי מה עמא דבר, זה העיקר והסמך ואחר כך אנו מביטים בכל הדברים שנאמרו במשנה או בגמרא בענין הזה, ומה שיעלה מהם ויתרץ כאשר את נפשותינו מוטב, ואם יש בה כלום שלא יתכוין כאשר בלבבינו ולא יתברר בראיה אינו עוקר את העיקר.

Our knowledge that we fulfill our obligation [with these sounds] and fulfill the desire of our Creator is established and clear to us...

How do we know that we are obligated to blow shofar on this day? And regarding the essential text of the Torah, how do we know that this is the Torah of Moshe, written from Gd's word? It is from the mouth of the Jewish nation. Their mouths testify to it, and they also testify that our deeds fulfill our ritual obligations, and that this has been transmitted by tradition from the prophets, the law of Moshe at Sinai. The words of the masses testify to every mishnah and gemara, and beyond any proof is the [Talmudic] principle, "Go see what the nation says." This [national practice] is the essence and basis, and after that we look at the declarations of the mishnah and gemara in such matters, and whatever emerges from them and we resolve is good. Anything that does not match that which is in our hearts and which cannot be proved does not uproot the essence.

8. Rav Hai Gaon's Answer (Otzar haGaonim, Teshuvot, Rosh HaShanah 34a), Part 2

שברים ותרועה אחת הם, זה וזה תרועה נקראים ושמה בעלמא הם שנקראים שנים... ואמרתם במלכיות תשר"ת או התש"ת או התר"ת הם עיקר הלא תמצא שלא תקענו במלכיות כלל... כל אלו דברי קנתרין ותואנות מאחר שידוע לכם כי יד' צוה בכל אחת תרועה ופשוטה לפניה ופשוטה לאחריה וידוע לכם כי ג' שברים ותרועה אחת הן...

Shevarim and Teruah are the same, each of them is called "Teruah", and it is just in name that we identify them as two different sounds... And you said that in Malchuyot the Tekiah-Shevarim-Teruah-Tekiah or Tekiah-Shevarim-Tekiah or Tekiah-Teruah-Tekiah is the essence, so that it turns out that we haven't blown for Malchuyot at all [since we don't blow all three sets]... All of this is just looking for trouble. It is known to you that the Hand of Gd commanded for each to blow a Teruah with a straight sound before it and after it, and you know that Shevarim and Teruah are the same...

9. Rav Hai Gaon's Answer (Otzar haGaonim, Teshuvot, Rosh HaShanah 34a), Part 3

ואל תחשבו בלבבכם כי בימי ר' אבהו נפל ספק בדבר הזה... וכך היה הדבר מימים קדמונים מנהג בכל ישראל, מהם עושים תרועה יבבות קלות, ומהם עושים תרועה יבבות שהם שברים, ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן, כי שברים כבדים תרועה הם ויבבות קלות תרועה הם... ולא פלוגתא היא ולא היו אלה מטעים את אלו, אלא מר כי אתריה ומר כי אתריה. וכשבא ר' אבהו ראה לתקן תקנה שיהיו עושין בה כל ישראל מעשה אחד, ולא יהיה ביניהם דבר שההדיוטות רואין אותו כחלוקה וכו'.

Don't think that doubt in this began in the time of Rabbi Avahu... Such was always the custom throughout Israel; some did Teruah as light sounds, and some did Teruah as the Shevarim, and each fulfilled their obligation, for heavy Shevarim are Teruah and light sounds are Teruah... There was no conflict, and each did not mislead the other, but each did according to his place. And when Rabbi Avahu came, he saw fit to enact for all Israel to do the same thing, lest they have something which uneducated people would perceive as split.

Machshavah

10. Otzar haGaonim, Yevamot, Teshuvot after 50a

אולם השאלה תהיה מי שקם עליו רוצח והרגו נפש, אלו לא הרגו הרשע באותו הזמן, התאמרו כי היה מת או נשאר חי? והתשובה שאין אנו יודעים זאת, רק ד' הוא היודע. אפס כי אנחנו נוכל להניח כי היה מת גם לולא הרגו... ופרט במעשה השמים... וכן הנספה בלא משפט... ושאל השואל אם אתם מניחים הנחה כי הנרצח היה מת בדבר ד' אלו לא הרגו הרוצח, אם כן איך נאמר שהרוצח עשקו נפש, ואיך יתחייב הוא במשפט רוצח? תשובה, כי לא היה לו להרשע ההוא לעשות להנרצח מה שעשה בו, אף אם היה מת גם אלו לא הרגו. ואין זה מוציא מלאמר עליו כי הוא עשה את אשר לא היה לו לעשות, והוא ראוי להמשפט שנחרץ עליו.

But the question will be: If someone is attacked by a murderer, who kills him – if that wicked person had not killed him then, would you say he would have died [anyway], or remained alive?

Answer: We don't know this; only Gd knows. But we can assume that he would have died even had he not killed him... Except for acts of Heaven... Also, one who is destroyed unjustly...

And the questioner asked: If you assume that the victim would have died at Gd's word had the murderer not killed him, then how can we say that the murderer took his life, and how could he have the [punitive] judgment of a murderer?

Answer: The wicked person should not have done that to the victim, even if he would have died without this person killing him. This does not exempt him from [our] saying about him that he did what he should not have done, and he deserves the judgment decreed upon him.